

Advies burgerinitiatief CO2 prestatieladder

aan: de raad van de gemeente Hillegom

zaaknummer: Z-21-210205
datum collegevergadering: 14 september 2021
portefeuillehouder: A. van Erk
behandelend ambtenaar: R. de Mooij
embargo:

In de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen is een burgerinitiatief ingediend om gebruik te gaan maken van de CO2-prestatieladder als meetlat voor de werkzaamheden die voor de gemeenten plaatsvinden binnen de HLTsamen-werkorganisatie.

Globaal stelt het burgerinitiatief in alle drie de gemeenten het volgende:

1. de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben een grote ambitie ten aanzien van energieneutraliteit van de eigen organisatie;
2. de gemeenten hebben een voorbeeldfunctie naar hun eigen gemeenschap;
3. de werkorganisatie HLTsamen voert alle werkzaamheden voor de drie gemeenten uit, zelf of via regie;
4. de VNG stimuleert gemeenten om zich te laten certificeren op de CO2-prestatieladder/level 3;
5. Het werken met de CO2-prestatieladder zet gemeenten aan tot een systematische en transparante werkwijze op basis van inzicht in CO2-uitstoot van de eigen werkzaamheden; de systematiek van werken borgt de doelstelling ook op bestuurlijk- en managementniveau.
6. het burgerinitiatief geeft vervolgens 10 redenen om deze route op te pakken;
7. het initiatief geeft indicaties van verwachte kosten en opbrengsten;
8. het initiatief pleit ervoor dat de gemeenteraden aan HLTsamen de opdracht geven om zich te gaan certificeren voor de CO2-prestatieladder.

In het advies gaan we in op al deze punten. We voegen er bovendien nog één aanvullende overweging aan toe die we ook meenemen bij het advies.

9. het is voorstelbaar, dan wel het is te verwachten dat een vorm van CO2-beprijzing de komende jaren ingevoerd gaat worden, ook voor gemeenten. Daarvoor zal een "CO2-boekhouding" van de eigen werkzaamheden noodzakelijk zijn.

Puntsgewijze behandeling

1. Ambitie energieneutraliteit realiseren

Voor de stapsgewijze realisatie van de Trias Energetica (besparen, zelf opwekken, duurzaam inkopen) is certificering volgens de CO2-prestatieladder strikt gezien niet nodig.

De gegevens uit de Klimaatmonitor over de periode 2010-2019 laten zien dat de sector Overheid (SBI 0) de grootste daling van energieverbruik laten zien in de gemeente.

Hillegom: van 46 naar 10 Tj energieverbruik.
Lisse: van 36 naar 20 Tj energieverbruik
Teylingen: van 58 naar 26 Tj energieverbruik

Daarmee corresponderen ook de cijfers uit de Klimaatmonitor die betrekking hebben op CO2-uitstoot.

Hillegom: van 4.366 ton uitstoot naar 884 ton
Lisse: van 3.943 ton uitstoot naar 1.504 ton
Teylingen: van 3.288 ton uitstoot naar 2.026 ton

2. Voorbeeldfunctie

Uit de resultaten bij punt 1 blijkt dat de gemeenten zelf al jaren en met succes actief gefaseerd werk maken van energiebesparing, opwekken en duurzaam inkopen, en daarmee samenhangend vermindering van CO2-uitstoot.

Aan het delen van deze resultaten kan meer aandacht gegeven worden, juist vanwege de voorbeeldfunctie die de gemeente heeft.

3. HLTsamen

Omdat de gemeenten hun uitvoerende werkzaamheden hebben belegd bij de gezamenlijke werkorganisatie HLTsamen, ligt het ook voor de hand om de werkorganisatie HLTsamen te certificeren, niet de afzonderlijke gemeenten. De werkzaamheden en kosten zijn echter niet voorzien. Indien de raden naar aanleiding van dit burgerinitiatief kiezen voor certificering van HLTsamen, is het een extra taak van drie gemeenten, waarvoor de benodigde middelen beschikbaar gesteld moeten worden.

4. Certificering op level 3

De systematiek van certificering kent 5 levels. De VNG adviseert gemeenten aan te sluiten op niveau 3. In de **bijgevoegde brochure** vindt u meer informatie over deze levels.

Het is zeker te overwegen om in eerste instantie niet voor level 3 te gaan, maar de levels 1 en 2 goed uit te voeren. We staan als organisatie nog op een startpunt, en met level 1 en 2 richten we ons in eerste instantie dan nadrukkelijk op energiemangement in de eigen organisatie. Op dit punt is al het nodige werk te doen en dat is voorwaardelijk om aan niveau 3 en certificering te beginnen.

5. Systematisch en transparant werken aan CO2 besparing

Los van de CO2-certificering zijn systematisch en transparant werken aan CO2-besparing, of energiemangement, gewenst. Datzelfde geldt voor de borging naar bestuurlijk- en managementniveau van doelstellingen, acties en de bereikte resultaten. De CO2-prestatieladder kan daarbij wel een hulpmiddel zijn.

6. 10 redenen

De genoemde redenen en overwegingen staan niet ter discussie. Om daar verder uitvoering aan te geven zijn echter ook andere wegen te bewandelen dan CO2-certificering, en deels gebeurt dat ook al.

7. Indicaties kosten en baten

Natuurlijk levert een op besparing van CO2 gericht proces kosten en (CO2) baten op. De gegeven indicatieve bedragen geven een indruk daarvan. De impact op de interne organisatie zal mogelijk echter groter kunnen zijn dan hier ingeschat en daarmee meer verborgen interne veranderkosten met zich meebrengen dan in deze opgave is opgenomen.

8. Besluit van de raden

Alleen met een raadsbesluit van de drie raden komen de middelen beschikbaar om hier verder uitvoering aan te gaan geven bij HLTsamen. Er is nu geen geld of tijd voor beschikbaar gesteld.

9. CO2-beprijzing mogelijk op komst

Het is zeker een overweging om voorbereid te zijn op de eventuele komst van CO2-beprijzing. Daarvoor is de ontwikkeling van een CO2-boekhouding in de organisatie wenselijk. Het is echter nu nog niet zo dat er een invoeringsbesluit of -datum is. Er is tijd om toe te werken naar meer kennis en inzicht over onze werkgerelateerde CO2-uitstoot, zonder direct naar level 3-certificering te gaan.

Het bovenstaande leidt tot het volgende advies voor een gefaseerde aanpak om aan te gaan sluiten bij de CO2-prestatieladder, en daarmee een positief vervolg te geven aan het burgerinitiatief.

Advies

Stap 1:

- 2021-2022: ontwikkel energiemangement in de gemeentelijke organisatie, en maak een energie- en CO2-boekhouding onderdeel daarvan. Dit sluit aan bij de eisen van de CO2-prestatieladder, levels 1 en 2, een geeft concrete inzichten in de wijze waarop de gemeenten werken aan hun ambitie om energieneutraal te worden. Hiervoor is geen externe ondersteuning nodig en beperkte interne capaciteit. Over 2022 wordt dan voor het eerst een energie-/CO2-jaarbericht opgesteld voor HLTsamen en waar mogelijk per gemeente.

Stap 2:

- Eind 2022 wordt als volgende stap een voorstel besproken in de raden of de werkorganisatie HLTsamen zichzelf wil gaan certificeren voor level 3 en eventueel op termijn ook 4/5. De raden beslissen, op basis van het plan, de doelen, verwachte resultaten, impact door de hele werkorganisatie, kosten en baten, of daarvoor de middelen beschikbaar worden gemaakt. Met de ervaringen van stap 1 kan beter een weloverwogen plan voor stap 2 worden opgesteld dan nu mogelijk is.

Verwachte kosten

Voor de uitvoering van de hiervoor genoemde twee stappen worden de uitvoeringskosten nu geraamd op € 15.000.

Conform de standaard verdeelsleutel 50:25:25 voor HLTsamen zouden de kosten voor Teylingen dan € 7.500 bedragen, voor Lisse en Hillegom € 3.750.

Bijlagen: